

MİKRO EKONOMİ DERSİ

YRD. DOÇ. DR. BETÜL GÜR

- 8 -

TAM REKABET PİYASASI

PİYASALAR

1. Tam Rekabet Piyasası

2. Eksik Rekabet Piyasası

- Monopol (Tekel)
- Düopol – Düopson
- Oligopol – Oligopson
- Monopollü Rekabet
- İki Yanlı Monopol (Bilateral Monopol)

TAM REKABET PİYASASI

Çok sayıda alıcı ve satıcının bulunduğu, alıcı ve satıcıların tek başlarına piyasada arz ve talebe göre oluşan fiyatları etkileyemediği piyasa.

14.12.2015

Yrd. Doç. Dr. Betül GÜR

3

TAM REKABET PİYASASININ ÖZELLİKLERİ

1. Piyasada çok sayıda alıcı ve satıcı vardır.
2. Piyasaya giriş-çıkış serbesttir.
3. Piyasadaki mallar homojendir.
4. Piyasa şeffaf (saydam)dır.
5. Fiyatlar rijit (sabit, sert, veri, değişmez)tir.

14.12.2015

Yrd. Doç. Dr. Betül GÜR

4

TAM REKABET PİYASASINDA FİRMA GELİR EĞRİLERİ

1. Toplam Gelir: Satılan mal miktarı ve fiyatının çarpımıyla elde edilen gelirdir.

$$TR = P \times Q$$

2. Ortalama Gelir: Parça başına elde edilen gelire denir ve dolayısıyla malın fiyatına eşittir.

$$AR = TR / Q$$

3. Marjinal Gelir: Satılan mal miktarındaki değişimin, TR'de meydana getirdiği değişmeye denir.

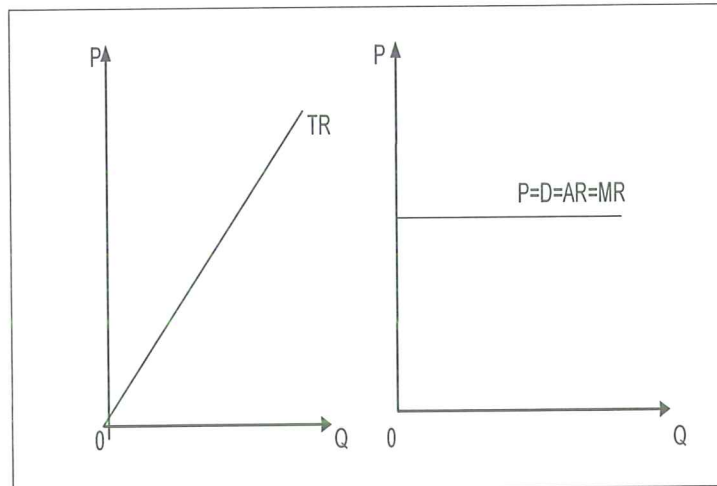
$$MR = \Delta TR / \Delta Q$$

14.12.2015

Yrd. Doç. Dr. Betül GÜR

5

TAM REKABET PİYASASINDA FİRMA GELİR EĞRİLERİ

14.12.2015

Yrd. Doç. Dr. Betül GÜR

6

TAM REKABET PİYASASINDA KISA DÖNEMDE FİRMA DENGESİ

Kısa dönemde firmalar tesislerini değiştiremezler. Bu nedenle karar verilmesi gereken konu, en uygun (optimal) üretim hacmini seçmektir. Optimal üretim hacmi ise, firmaya maksimum kârı sağlayan üretim hacmidir. Bunun için tam rekabet piyasasında (monopolde de) firmanın kısa dönem dengesi, firmanın kârını maksimum yaptığı noktada sağlanır.

Bunun için 2 koşul vardır:

Kârı maksimum yapan eşitliğin firmanın ürettiği malı satarak elde ettiği nihai geliri temsil eden MR ile en son ürettiği malın toplam maliyete yaptığı etkiyi ifade eden MC'in birbirine eşit olmasıyla sağlanır.

$$MR = MC$$

MC=MR eşitliğinin sağlandığı noktada, MC eğrisinin yükseliyor olmalıdır.

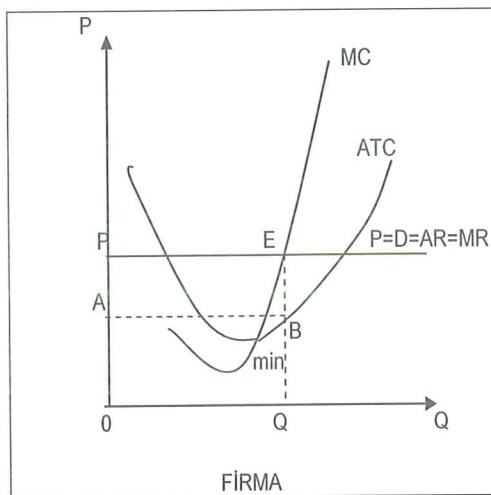
14.12.2015

Yrd. Doç. Dr. Betül GÜR

7

TAM REKABETTE KISA DÖNEM DENGESİNİN ORTALAMA VE MARJİNAL MALİYET VE GELİR EĞRİLERİ İLE GÖSTERİLMESİ :

1. AŞIRI KÂR DURUMU

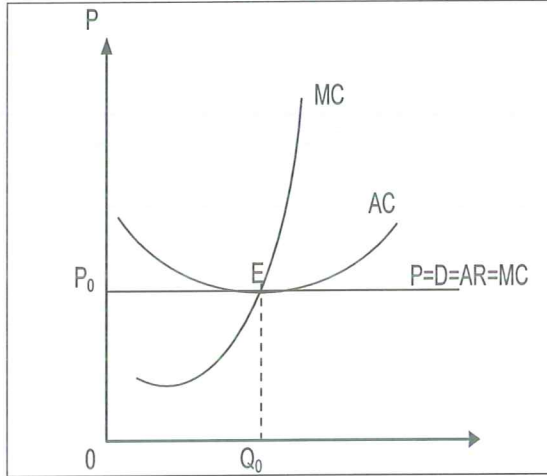

14.12.2015

Yrd. Doç. Dr. Betül GÜR

8

**TAM REKABETTE KISA DÖNEM DENGESİNİN
ORTALAMA VE MARJİNAL MALİYET VE GELİR EĞRİLERİ İLE GÖSTERİLMESİ :**
2. NORMAL KÂR DURUMU

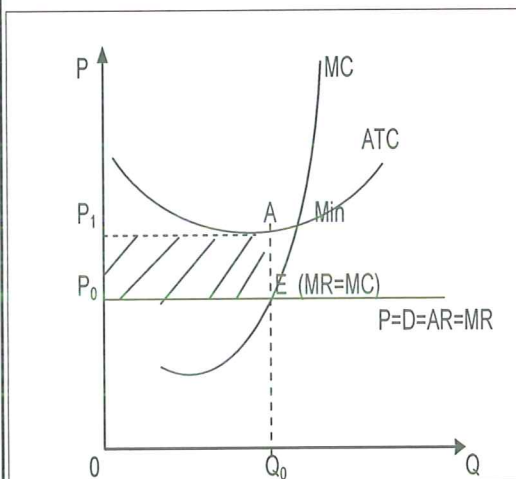

14.12.2015

Yrd. Doç. Dr. Betül GÜR

9

**TAM REKABETTE KISA DÖNEM DENGESİNİN
ORTALAMA VE MARJİNAL MALİYET VE GELİR EĞRİLERİ İLE GÖSTERİLMESİ :**
3. ZARAR DURUMU

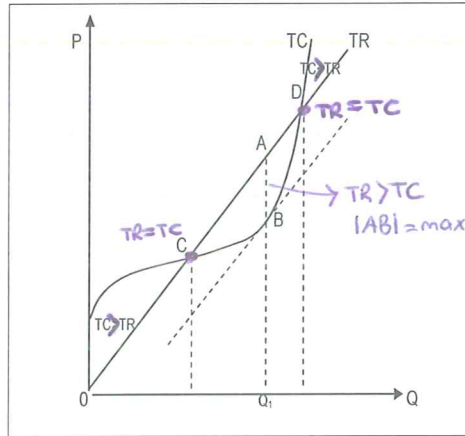

14.12.2015

Yrd. Doç. Dr. Betül GÜR

10

**TAM REKABETTE KISA DÖNEM FİRMA DENGESİNİN
TOPLAM GELİR VE TOPLAM MALİYET EĞRİLERİYLE GÖSTERİLMESİ:
1. AŞIRI KÂR DURUMU**

TR 'in eğimi = MR

$\Rightarrow MR = MC$

TC 'nin 1. türevi = MC

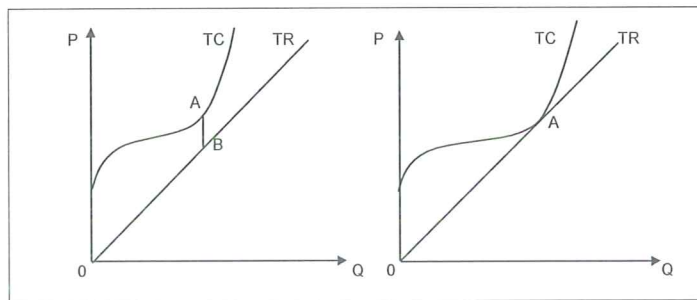
$TR > TC$
 $|AB| = \max (TR > TC)$ durumu.

14.12.2015

Yrd. Doç. Dr. Betül GÜR

11

**TAM REKABETTE KISA DÖNEM FİRMA DENGESİNİN
TOPLAM GELİR VE TOPLAM MALİYET EĞRİLERİYLE GÖSTERİLMESİ:
2. NORMAL KÂR ve 3. ZARAR DURUMLARI**

Zarar durumu

Minimum zarar: AB

Normal kâr (ne kâr ne zarar)

başabaş noktası : A

14.12.2015

Yrd. Doç. Dr. Betül GÜR

12

TAM REKABET PİYASASINDA UZUN DÖNEM FİRMA DENGESİ

Kısa ve uzun dönem arasında maliyetler açısından fark vardır. Kısa dönemde maliyetler sabit ve değişken olarak ikiye ayrılır.

Bazı üretim faktörleri sabit, bazıları değişkendir. Ancak uzun dönemde tesisin büyümesi, kapasitesinin artması, yeni şubeler açması gibi nedenlerle elektrik, su, kira gibi bütün sabit maliyetleri ortadan kalkar ve uzun dönemde tüm maliyetler değişken hale gelir, sabit maliyet yoktur.

Tam rekabet piyasasında firmanın uzun dönem dengesi, tesisin büyüklüğüyle ilgilidir. Bu nokta; $MR = LMC$ eğrilerinin kesişim noktasıdır.

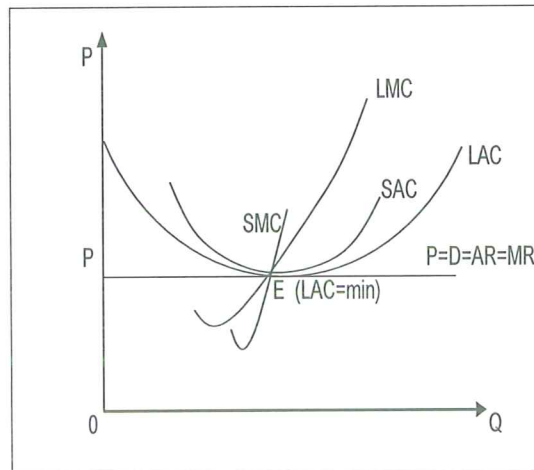
Tam rekabet piyasasında uzun dönemde **hiçbir firma aşırı kâr elde edemez. Çünkü aşırı kârı gören pek çok firma uzun dönemde piyasaya girdiği için arz artar. Bu nedenle fiyatlar ve dolayısıyla da aşırı kârlar düşer, normal kâr olur. Kârın daha da düşmesi durumunda zarar ortaya çıkar. Bazı firmalar piyasadan çıkmak zorunda kalır.**

14.12.2015

Yrd. Doç. Dr. Betül GÜR

13

TAM REKABET PİYASASINDA UZUN DÖNEM FİRMA DENGESİ

LMC'nin $P=AR$ noktasından itibaren üstte kalan kısmı, firmanın arz eğrisidir. Uzun dönem firma dengesi, LAC'ın minimum olduğu noktada sağlanır.

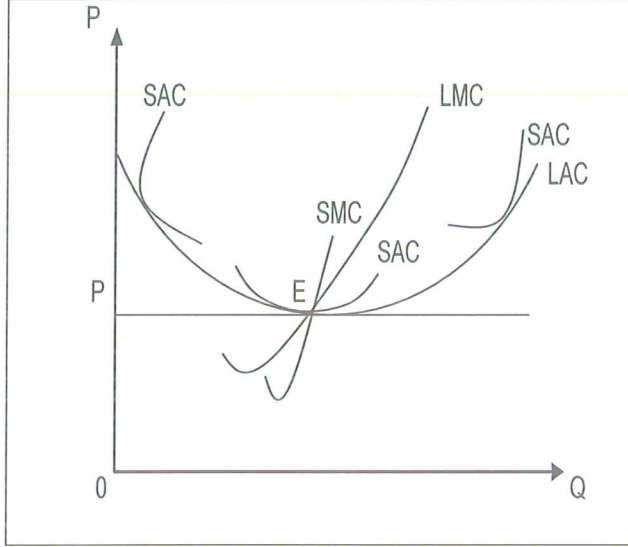
Denge noktasında; $P = D = AR = MR = SAC = LAC = SMC = LMC$

14.12.2015

Yrd. Doç. Dr. Betül GÜR

14

TAM REKABET PİYASASINDA UZUN DÖNEM FİRMA DENGESİ

14.12.2015

Yrd. Doç. Dr. Betül GÜR

15

- Bölüm Sonu -

14.12.2015

Yrd. Doç. Dr. Betül GÜR

16